

Вплив інтернет залежності на формування характеру юнаків// Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Освіта 21 століття: проблеми гуманізації, гуманітаризації та патріотизму в контексті євроінтеграційних процесів. – Житомир, 2018 – С.57-60

С. М. Максимець

кандидат психологічних наук, доцент

ВПЛИВ ІНТЕРНЕТ-ЗАЛЕЖНОСТІ НА ФОРМУВАННЯ ХАРАКТЕРУ ЮНАКІВ

Сучасний світ характеризується стрімким прогресом у сфері поширення та розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема Інтернету. Динамічне використання Інтернету як глобального інформаційного ресурсу, приваблює різні верстви населення незалежно від віку, соціального статусу та освіти. Незважаючи на позитивне значення комп'ютеризації слід звернути увагу на негативні наслідки цього процесу, що несуть загрозу гармонійному розвитку особистості, а саме виникнення Інтернет-залежності.

Варто зазначити, що на сьогодні феномен залежності від Інтернету, так званий синдром Інтернет-адикції, та його вплив на розвиток і формування особистості інтенсивно обговорюється та досліджується багатьма вітчизняними (Н. Бугайова, Г. Пілягина, О. Чабан, Л. Юр'єва та ін.) та закордонними вченими (К. Янг, Р. Девіс, А. Войскунський, Д. Грінфілд, А. Єгорова, та інші).

Інтернет-залежність має негативний вплив на всі сфери життя юнака, руйнує його стосунки із соціумом та спричиняє повне заглиблення у віртуальну реальність, це в свою чергу впливає на формування характеру, на виникнення акцентуацій, на зміни емоційно-вольової сфери, а також втрачається здатність до самоконтролю, з'являється емоційна нестабільність, дратівливість, неадекватна поведінка тощо.

В ході дослідження було опитано 30 юнаків. Для виявлення впливу Інтернет-адикції на становлення характеру у юнацькому віці були використані

наступні методики: «Тест-опитувальник на наявність Інтернет-адикції (Кімберлі Янг)», «Характерологічний опитувальник (Леонгарда - Шмішека)».

В результаті аналізу даних було з'ясовано, що: 56,6% є частково або повністю Інтернет-залежними, тобто вони витрачають необмежено кількість часу на мережу з метою заміни безпосереднього спілкування на віртуальне. Як правило, таким юнакам характерне непереборне бажання скористатися Інтернетом без суттєвої на те необхідності, вони є занадто дратівливі, знервовані та у них виникають труднощі у спілкуванні.

43,6% не мають залежності від мережі, вони не витрачають багато часу на блукання по сторінках різних сайтів, в основному вони використовують Інтернет як джерело пошуку інформації, лише іноді для розвантажування чи відпочинку вони переглядають відео, малюнки, грають он-лайн ігри із логічним змістом.

Вибірка була поділена на експериментальну (частково або повністю Інтернет-залежні юнаки) та контрольну (юнаки без Інтернет залежності) групи.

В процесі дослідження було проведено порівняльний аналіз показників типів акцентуацій у підлітків з різним ступенем вираження Інтернет-залежності (Таблиця 1).

Таблиця 1

Типи акцентуацій контрольної та експериментальної груп (%)

Групи	Типи акцентуацій характеру									
	Демонстративний	Неврівноважений	Педаантичний	Збудливий	Гіпертичний	Дистимний	Тривожний	Афективно-екзальт.	Емотивний	Циклотимний
Контрольна група	23,07	7,6	0	7,6	38,4	7,6	7,6	38,4	23,07	0
Експеримент. група	5,8	23,5	0	23,5	5,8	23,5	29,4	5,8	5,8	17,6

Відповідно до даних таблиці, у контрольної групи юнаків найбільш виражені *гіпертимний* (характеризується підвищеним фоном настрою у поєднанні з оптимізмом та високою активністю) та *афективно-екзальтований* (особливістю є легкість переходу від стану захвату до стану печалі) типи – 38,4%.

Натомість, в експериментальній групі домінує *тривожний тип* (29,4%), що для якого характерним є схильність до страхів, боязкість і лякливість.

Крім того, з'ясувалося, що для юнаків, які частково або повністю залежні від Інтернету є характерними також неврівноважений (23,5%), збудливий (23,5%), дистимний (23,5%) та інколи циклотимний (17,6%) типи акцентуацій.

Для юнаків, які не страждають від Інтернет-адикції також характерними виявилися такі типи акцентуацій як демонстративний (23,07%) та емотивний (23,07%).

Варто зазначити, що поширеним виявилось явище домінування одразу кількох акцентуацій рис характеру в одного й того ж досліджуваного.

Отже, згідно з результатами дослідження можна стверджувати, що Інтернет-залежні юнаки більш замкнені, мовчазні, у них, як правило, занижена самооцінка, вони важче ідуть на контакт, для них є характерними дратівливість та запальність, а також їм притаманне відчуття власної неповноцінності та самокритичність.

Юнаки, які не страждають Інтернет-залежністю навпаки є більш товариськими, жвавими, життєрадісними, вони виявляють яскравість та щирість своїх почуттів, а також є більш відкритими до інших. Полюбляють компанії однолітків та є відданими друзями.

Також, під час дослідження було встановлено, що існує статистично значущий прямий зв'язок між Інтернет-залежністю та деякими типами акцентуацій, а також було виявлено зворотній зв'язок між залежністю та одним із типів акцентуацій.

Дані аналізу (з Пірсоном) вказали на суттєвий зв'язок між Інтернет-адикцією та *неврівноваженим типом* акцентуацій ($r=0,47$, $p \geq 0,01$). Тобто, залежні від Інтернету юнаки, як правило, не дуже товариські, мовчазні, чутливі до образ та засмучення, схильні до повчань тощо.

Також, було виявлено прямий зв'язок між залежністю від мережі та *збудливим типом* акцентуацій ($r=0,73$, $p \geq 0,001$). Звідси слідує, що юнакам з даною адикцією властива підвищена імпульсивність, дратівливість, запальність, а також вони схильні до конфлікту, де часто виступають активною стороною.

Натомість, було виявлено зворотній зв'язок між Інтернет-адикцією та гіпертимним типом акцентуацій ($r= -0,3$, $p \geq 0,1$). Як наслідок, чим більша Інтернет-залежність тим менший вияв акцентуацій *гіпертимного типу*. Залежні юнаки не характеризують великою рухливістю, жвавістю, товариськістю та життєрадісністю у 90% випадків.

Аналіз результатів дослідження показав, що глобальна мережа Інтернет суттєво впливає на формування характеру сучасних юнаків.

Варто зазначити, що профілактика Інтернет-залежності є особливо важливою. Для того, щоб запобігти негативним наслідкам залежності від Інтернету необхідно проводити планомірну та послідовну підготовку юнацтва до оволодіння світом та інформаційною культурою Інтернету.